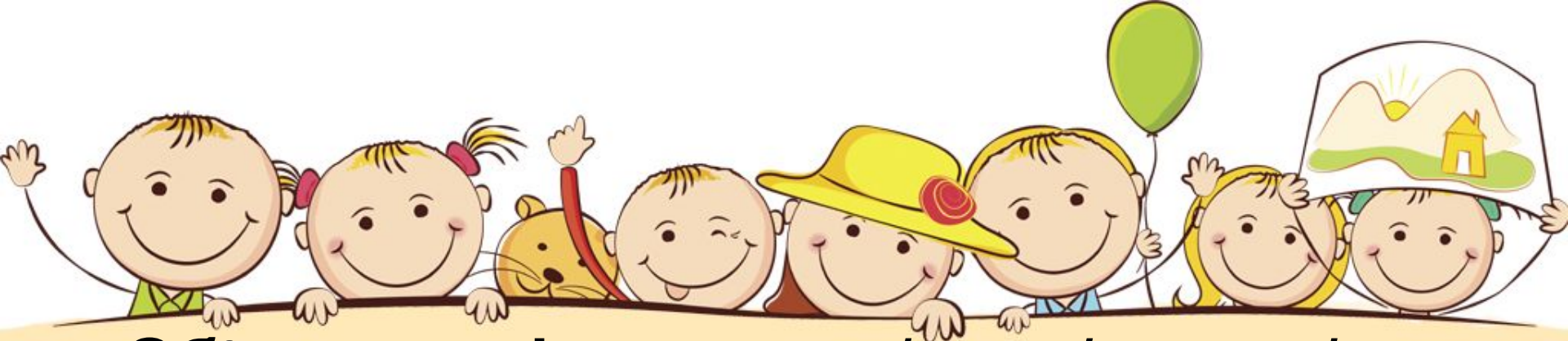

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**ДИПЛОМНА РОБОТА
«ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМООБСЛУГОВУВАННЯ У ДІТЕЙ З
МЕНТАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ»**

**Виконав:
студента IV курсу Футкарадзе
Р. Д. Науковий керівник:
канд. соц. наук, доцент,
Литва Л.А.**

Об'єкт дослідження – функціональні порушення ментальної сфери у дітей.

Предмет дослідження – особливості формування навичок самообслуговування у дітей з ментальними порушеннями.

Мета – теоретично обґрунтувати та експериментально дослідити особливості формування навичок самообслуговування у дітей з

Завдання:

- здійснити теоретико-методологічний аналіз у педагогічній, психологічній та соціальній літературі поняття «ментальні порушення» у дитячому віці;
- розкрити сутність поняття «соціальна реабілітація» у роботі соціального працівника з дітьми з ментальними порушеннями;
- проаналізувати особливості роботи соціального працівника з сім'ями, що виховують дітей з ментальними порушеннями;
- експериментально дослідити специфіку формування навичок самообслуговування у дітей з ментальними порушеннями та визначити характер перешкод у їх формуванні;
- розробити тренінгову програму навчання навичкам самообслуговування та психологічній компетентності для батьків з дітьми з ментальними порушеннями.

Етапи та методи емпіричного дослідження

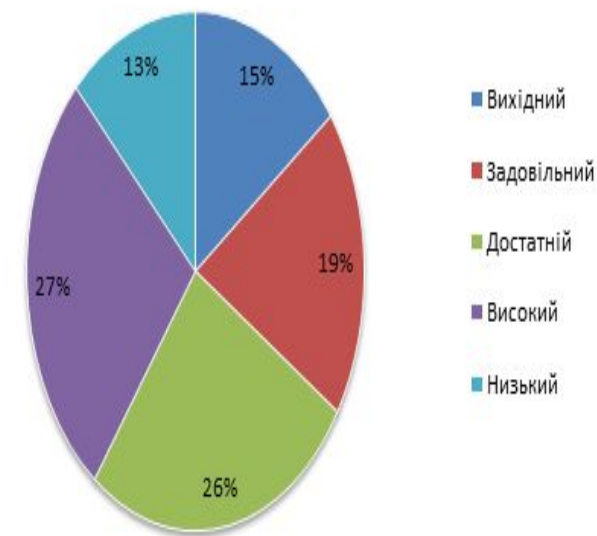
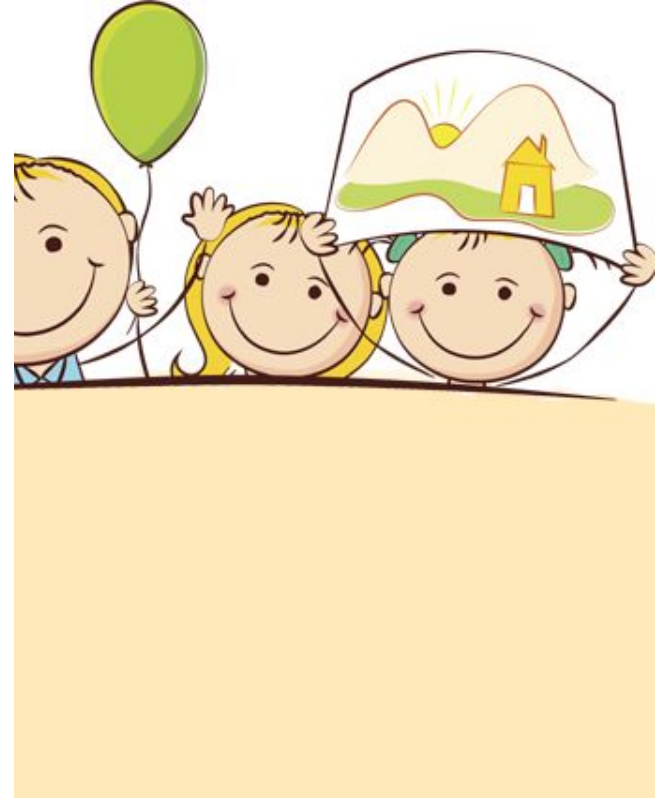
- I - вивчення особистісних особливостей дітей з ментальними порушеннями, інструментарію – методики, а також критеріїв за якими ми будемо визначати рівні сформованості навичок самообслуговування;
- II - реалізація дослідницьких процедур за допомогою методики експертної оцінки навичок самообслуговування дітей з розумовою відсталістю;
- III - обробка та аналіз отриманих даних, їх інтерпретація.

**Результати експертної оцінки рівня сформованості дій
самообслуговування у дітей з розумовою відсталістю**

Навички самообслуговування	Рівні сформованості дій самообслуговування у дітей з розумовою відсталістю					
	1	2	3	4	5	Загальна кількість
Вмивається	2	-	4	1	1	8
Навичка мити посуд	2	1	4	1	-	8
Розчісує волосся	3	1	1	2	1	8
Роздягається	1	-	1	4	2	8
Одягається	1	3	1	1	4	8
Прийом їжі	-	-	-	8	-	8
Розстібає/застібає гудзики	5	2	-	1	-	8
Вміння митися	5	2	-	1	-	8
Витирання рушником	2	1	3	1	1	8
Користування туалетом	2	-	1	2	3	8
Вміння дбати за одягом та взуттям	1	2	2	1	2	8
Загальна кількість	24	11	17	23	13	88
Відносно загальної кількості навичок	27,3 %	12,5%	19,3%	26,1%	14,8%	100%

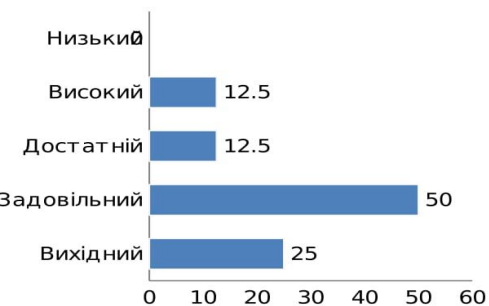

Рис. 2.2. Рівні сформованості дій
самообслуговування (навичка вмивання)

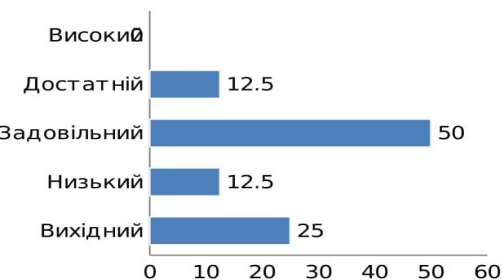

Рис. 2.3. Рівні сформованості дій
самообслуговування (навичка мити посуд)

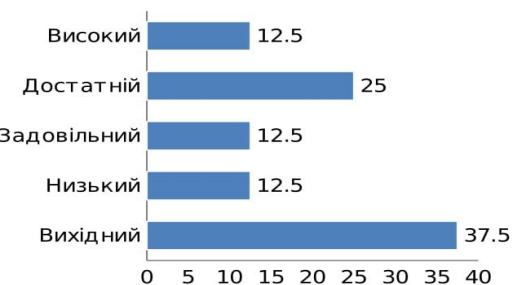

Рис. 2.4. Рівні сформованості дій
самообслуговування (навичка розчісувати волосся)

Рис. 2.5. Рівні сформованості дій
самообслуговування (навичка роздягатися)

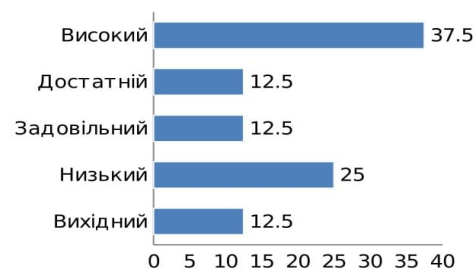

Рис. 2.6. Рівні сформованості дій
самообслуговування (навичка одягатися)

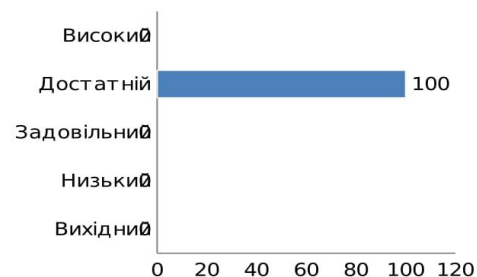

Рис. 2.7. Рівні сформованості дій
самообслуговування (навичка прийом їжі)

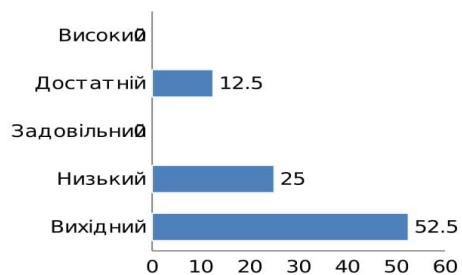

Рис. 2.8. Рівні сформованості дій самообслуговування (навичка митися)

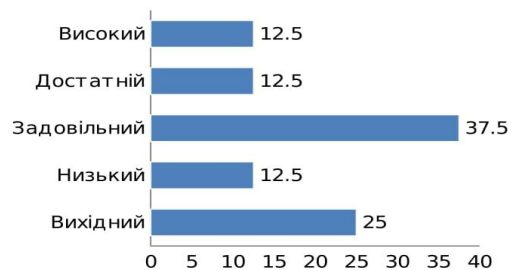

Рис. 2.9. Рівні сформованості дій самообслуговування (використання рушника)

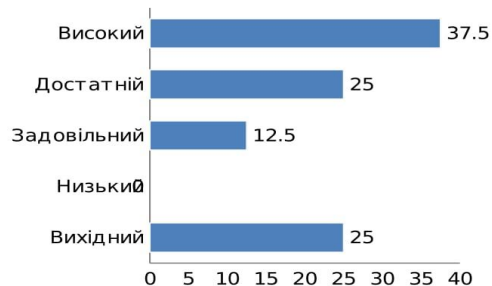
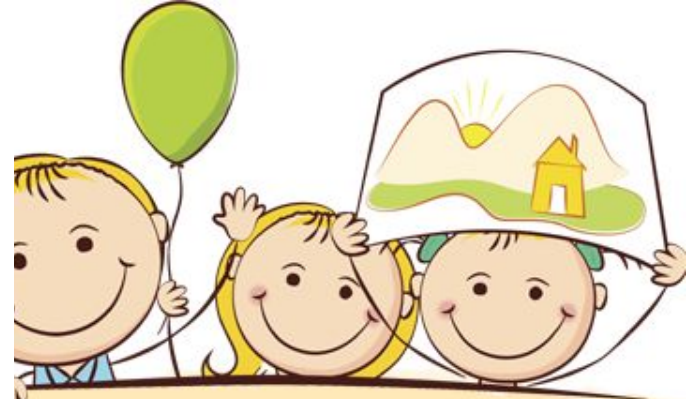

Рис. 2.10. Рівні сформованості дій самообслуговування (користуватися туалетом)

Загальний аналіз результатів дослідження засвідчує, що діти з розумовою відсталістю в цілому на недостатньому рівні оволоділи самообслуговуючою діяльністю. Також було виявлено, що під час організації процесу навчання побутовим навичкам необхідна правильна організація простору:

- *для формування вміння самотійно одягатися і роздягатися - шафка з поличками для одягу і взуття, наявність необхідного одягу, картки із зображенням окремих видів одягу;*
- *формування вміння самотійно приймати їжу - великі непромокальні фартухи; ложки і виделки; тарілки; кружки; картки із зображенням окремих видів їжі;*
- *формування вміння користування туалетом - ручки, прикріплені до бічної стіни, які допомагають дитині вставати і сідати; набір спеціальних карток із зображенням та підписом «Пекс»;*
- *формування вміння вмиватися та догляду за собою - умильне приладдя; дзеркало на висоті, що відповідає зросту дитини; легко відкриваючийся*

Тренінгова програма для батьків, що мають дітей з ментальними порушеннями

Тренінгова програма складається з двох частин:

Мета першої частини тренінгу: допомога батькам в досягненні оптимального фізичного та інтелектуального розвитку дитини, інформування батьків о можливостях дітей відносно кожної присутньої нозології.

Мета другої частини тренінгу: оволодіння батьками навичками психічної саморегуляції й допомога в активізації їх особистісних ресурсів.

Частина I

Підвищення освітнього рівня батьків відносно особливостей розвитку та можливостей дітей з ментальними порушення й практична реалізація з формування навичок (тренінг проводиться для батьків з дітьми з ментальними порушеннями).

№	Назва вправи	Обладнання	Часові рамки
1	Знайомство	ватман, фотокартки	5 хв.
2	Вироблення групових правил	ватман, маркери	10 хв.
3	Міні-лекція « Навички самообслуговування.Що це,як і для чого?»	інформаційний матеріал	10 хв.
4	Вправа « Шухлядка очікувань»	стікер, ватман	5хв.
5	Інформаційний матеріал «Компенсаторні можливості особливих дітей»	інформаційний матеріал	10 хв.
6	Вправа « Квітка настрою»	картки з зображеннями квіток з емоціями	5 хв.
7	Вправа «Дзеркало»	Дзеркало	5 хв.
8	Права «Змійка»	музичний центр	10 хв.
9	Вправа «Підберемо ляльці одяг»	лялька, іграшкові меблі, лялькові одяг	10 хв.
10	«Нагодуй ляльку обідом»	лялька, стіл, стілець, іграшковий посуд	10 хв.
11	Рефлексія.Підведення підсумків.		20 хв.

Platona

Психологічна компетентність батьків, як запорука нормального розвитку дитини (тренінг проводиться для батьків, що мають дітей з ментальними порушеннями)

День 2

№	Назва вправи	Обладнання	Часові рамки
1	Привітання. Вступне слово		5 хв.
2	Повторення вироблених групових правил	Ватман	3 хв.
3	Вправа «Ловець снів»	ватман, маркери, листки А4	5 хв.
4	Завдання « Як я сприймаю свою дитину»	ватман, стікери, ручки	7 хв.
5	Вправа «Я стресую тоді, коли...	ватман, стикери, олівці	10 хв.
6	Вправа «Я сприймаю все позитивно»	папір А4 з змодельованими ситуаціями, ручки	10 хв.
7	Техніка «Вихідний день»	інформаційний матеріал	7 хв.
8	Вправа «Незважаючи ні на що ти молодець»		10 хв.
9	Притча «Проблеми треба вирушувати»	Інформаційний матеріал	10 хв.
10	Вправа «Долоня до долоні»	Папір А4, ручки	5 хв.
11	Вправа « Шухлядка очікувань»	картонна шухлядка, ватман	10 хв.
12	Підведення підсумків. Рефлексія.	свічки, сірники	20 хв.

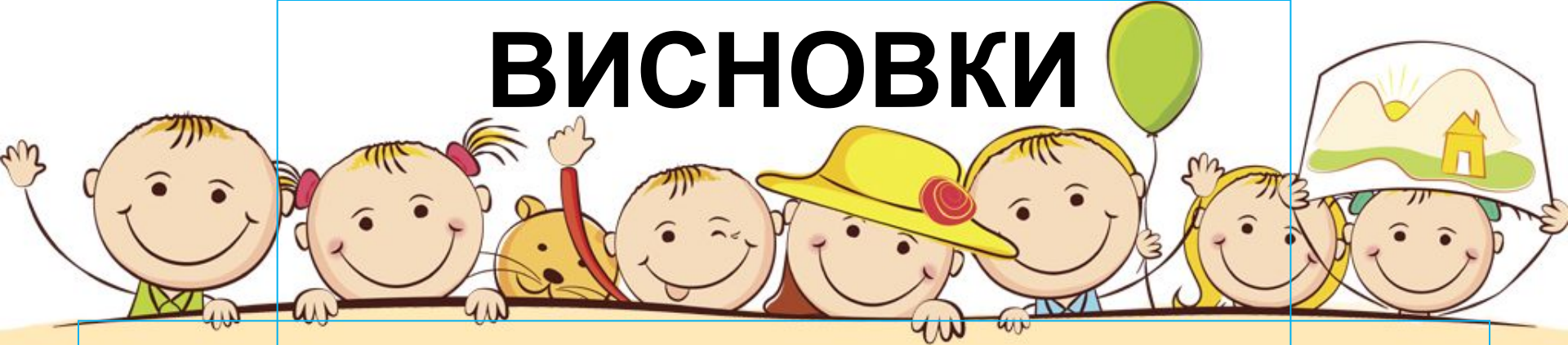

Виходячи з аналізу зворотнього зв'язку від батьків, результатами тренінгу є:

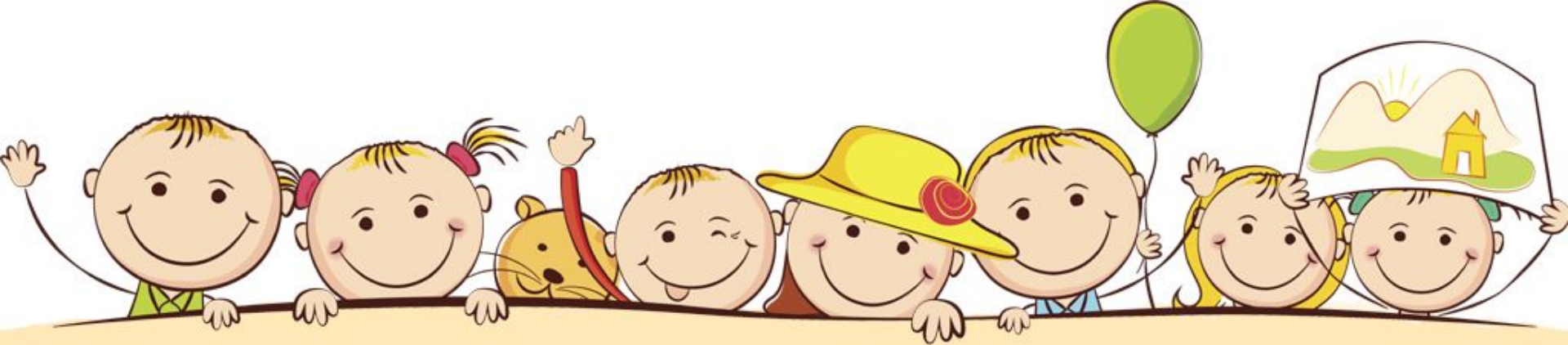
- організований груповий простір, що дозволяє батькам ділитися своїми емоціями для їх зближення і об'єднання;
- сприяння усвідомленню важливості розвитку самообслуговуючої діяльності;
- навчання батьків технікам саморегуляції та контролю гніву;
- сприяння розвитку об'єктивності у процесі спілкуванні та виховання дитини ;
- поінформовання про стан особливого психічного розвитку дитини з ментальними порушеннями
- налагодження психічного мікроклімату в сім'ї;
- поінформовання способам зняття напруги і вміти користуватися ресурсами, які вони мають чи знайти за допомогою групи підтримки;
- розширення у батьків уявлення про основні психологічні поняття та стани;
- наочна демонстрація практичного заняття з розвитку навичок самообслуговування;
- підвищення мотивації формувати навички самообслуговування переходом до більшої самостійності дитини;
- побудова адекватної перспективи на майбутнє

ВИСНОВКИ

- здійснено теоретичний аналіз порушення ментальної сфери у дітей;
- проведено емпіричне дослідження формування навичок самообслуговування у дітей з ментальними порушеннями;
- сприяння розвитку навичок самообслуговування у дітей з ментальними порушеннями;
- підвищення психологічної компетентності батьків;
- оцінка ефективності проведеної тренінгової програми.

Дякую за увагу!